نیشانەکانی

خۆشویستنی بەندەکان لە الله تعالی

راڤەکردنی
ماموستا کامەران کەریم

نووسین و ئامادەکردنی
شێخ موصعەب

پیشەکی :

(الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين, سوپاسی الله دەکەین کەوا یارمەتی خۆی پێ داین و نیعمەتی پێداین کەوا هەلسین بەکۆکردنەوەی باسیك لەسەر نیشانەکانی خۆش ویستنی الله بۆ بەندەکانی کەوا مامۆستای خۆشەویست لەلای ئەهلی تەوحید و موحیدان مامۆستا کامەران کەریم (الله شیفای بۆ بنیرێت) شەرحی دەکا ئێمەش هەستاین بە کۆکردنەوەی دارشتنی بۆ ئەوەی فێرخوازانی زانستی شەرعی بتوانن سودی لێ ببینن و لی شارەزا بن لەم زەمەنی پر فیتنە و ئاشوبەدا کەوا هیچ کەسێك نیە لەئەهلی عیلم سیقە پێکراو تابتوانی وەلامی پرسیارەکانمانی لابکەین وە تابتوانم سودی قیامەتی خۆمانمانی تیدا بەرجەستە بکەین وە زانینی ئەوەی الله کێ خۆش دەوێی وامان لێ دەکا کەوا هەولبدەین ئەو کارانە ئەنجام بدەین تاوەکو یەکێك بین لەوانەی الله یان خۆش دەوێی .

حا یەکێك لە سیفەتەکانی الله تعالی ئەوەیە کەوا سیفەتی خۆشەویستی هەیە جا ئەم سیفەتەش کەوا بریتیە لە حب بۆ بەندەکانی حەتمەن هەروا هەرەمەکی نیە بەلکو بەچەند پێوەرێکە و الله تعالی داینەوە کە لەم نیشانانەدا باسیان ئەکەین ان شاء الله جا سیفەتەکەی چۆن و چۆن نیە تەنها الله خۆی ئەزانی چۆنە ئێمە نازانین وە الله تعالی دەفەرمووی (وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ)[1] واتە : ئەوانەی کەوا ئیمانیان هێناوە الله یان لەهەموو شتێك زیاتر خۆشتر دەوی بەخۆشەویستیەکی بەهیز و شەدید و بێ سنور و هەموو سنورەکان دەبەزێنێت , وە ئەم بەندە باوەردارەش هەول دەدا الله ئەوی خۆش بوێی بۆیە هەموو کارو باری ئەیەوێت بەم شێوەیە بێت کە الله لێ رازییە .

(وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين)

[1]:سورة البقرة اية :١٦٥

نيشانەكانى خۆشويستنى الله بۆ بەندەكەى

الحيية عن الدنيا

دوور خستنەوە لەدونيا :

هاتينە سەر دونيا گەر سەيرى دونيا بكەين دونيا بەنيسبەت ئێمەى پياوانەو هەمووى بريتيە لە مال و ئافرەت ياخود بەنيسبەت ئافرەتانەوە بريتيە لەمال و پياو ئەگەر مال و ئافرەت لە ژيانى پياو لابدەى يان مال و پياو لە ژيانى ئافرەت لابدەى لەگەل خواردن و پۆشاكدا سەيرى بكەن چى ئەمێنێتەوە ؟! هەرئەوەندەيە ! زۆربەى كێشەكان هەتا كوفريش كە بەسەر ئينساندا دێت لەمال و سەروەت و سامان لەگەل ئافرەت ئەمە بەنيسبەت پياوانەوە .

نيشانەى يەكەم ئەوەيە الله تعالى ئەم بەندەى لەدونيا ئەپارێزى نايەلێت تووشى دونيا ببێت نا يەلێت مەشغول بێت بەدونياوە سەرقال و مەشغولى ئەكات بەخۆييەوە بەخۆشەويستى خۆيى و بەعيبادەتى خۆيەوە بەبير كردنەوە لە قيامەت بەبير كردنەوە لەبەهەشت چونكە ئەم دونيايە ئەروات و نامێنى بەچەندەها مليۆنت هەبىٚ وەكو قارون ئەبىٚ وەكو كەنزەكەى چۆن چوو بە زەويدا تۆش ئەوها هەرئەچيت بە زەويدا ئەگەر نەچيت بە زەويدا تۆ ئەمريت و بەجێى دەهێلى بۆ ميراتگرانت ئەبى زۆر وريا بين , گەورەترين پاشاكانى جيهان كۆن و ئێستادا لەسەرچى ئەم هەموو شەرو شۆرەيان بۆ دروست دەبىٚ ؟ لەسەر خوايە ! ياخود لەسەر مال وسامان و پارەيە !لەسەر وەى حەزدەكا هەر بۆ خۆى وا دەزانى لەباو باپيرانيەوە بۆ ئەو ماوەتەوە هەر دەبى بۆ ئەو بێت و بۆنەوەى نەوەشى بڕوات هەموو بابەتەكە لەسەر دونيايە لەبەر ئەوە يەك لە نيشانەكانى الله بۆتۆ ئەوەيە لەدونيا بتپارێزيى .

(عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال : قال صلى الله عليه وسلم " إن الله تعالى ليحمي عبده المؤمن من الدنيا وهو يحبه كما تحمون مريضكم الطعام والشراب تخافون عليه)[٢] **واته :ئەبو سەعيد (رەزاى الله لێى بىٚ) ئەلىٚ :پێغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموويەتى : الله تعالى بەندە بڕوادارەكەى خۆيى ئەپارێزى لەدونيا (سەرقالى ناكا بەدونياوە) لەكاتێكدا ئەو دونيايى خۆش دەوێى الله دەيپارێزى (تۆ دونيات خۆش دەوێى بەس الله پێتى نابەخشى تۆ نازانى ئەمە نيشانەى خۆش ويستنى الله بۆتۆ ! ئەلىٚ لىٚ گەرى دونيات ناداتىٚ وە سەرقالت ناكا بەدونياوە لەوانەش چەندين خۆزگە بخوازى كە ئەوەم هەبوايە بەلام نيتە)وەكو چۆن نەخۆشەكەتان (سەير دەكەى هەندێك نەخۆش هەيە**[٣]

[٢]: الكتب » المستدرك على الصحيحين كتاب الأطعمة «إن الله ليحمي عبده المؤمن الدنيا

3

هەندێك خواردن و خواردنەوە بۆى باش نيە كاتێك عەمەليات ئەكرێى زۆرجار دكتۆرەكان ئەلێن ئاوى پێى نەدەيت جارێى كەچى ئەو هاوار دەكا ئاوم بدەنى كەچى دكتۆرەكە ئەلىٚ نەخێر بيدەتى بۆى خرا پە ئەم نەخۆشە ئاوەكەى خۆش دەوێى بەس تۆ چۆن ئەيپارێزى لەم ئاوە بۆئەوەى هەتاوەكو چاك ببێتەوە ياخود هەندێك خواردن و خواردنەوە دكتۆر ئەلىٚ زيانى پىٚ دەگەيەنێت و مەيدەنىٚ بۆنمونە زەختيەتى ئەگەر شتى سوور بخوا پىٚ خۆشە بخوا بەس دكتۆرەكە پىٚ دەلىٚ مە يخۆ ئەم رێگرى وكردنە لەخواردنى ئەم خواردن و خواردنەوانە لەنەتيجەى خۆشەويستى تۆيە بۆ ئەم نەخۆشە خۆ رقت لىٚ نيە تا توشى زيان و موصيبەتى گەورەتر نەبىٚ) ئەلىٚ الله تعالى بەم شێوەيە بەندەكەى ئە پارێزى لەدونيا بەس تۆ ئاگات لىٚ نيە لەوانەيە بشلێت بۆ الله نادا بەمن وە چەندين كوفر بكەى لەسەريى لەبەر ئەوە تىٚ دەكەويت ئەواكاتە .

لەبەر ئەوە ئاگادارين ئەگەر الله تعالى تۆيى پاراست تۆ شاكير بووى لەسەرى تۆش روو لە الله بووى ئەوە بزانە ئەوە الله تۆيى خۆش دەوێى بۆيە تۆيى لەدونيا پاراستوە ,لەبەر ئەوەى زۆربەى ئەوانەى دەكەونە ناو دونياوە لە سەتا ٩٠ ى دەرناچن رەنگە تۆ پرسيار بكەى كەس دەولەمەند نەبىٚ و مالى نەبىٚ و كەس خۆشى دونياى نەبىٚ ئەدى ئەوە نيە ئايەت وا دەلىٚ رەنگە زۆركەس تۆمەتبارمان بكا بە توندرەوى و تى نەگەيشتوو بلێن ئەمە چيە !؟ئێمە باسى نيسبەتەكە دەكەين رێژەكە سەيرى زۆرينەى دەولەماندان بكەن لە چ دونيايەك دەژين ؟! لەتەقوا و تاعەت و ئيماندا ئەژين ؟ يان لەئەرق خۆرى و لەسك تێر نەبوون و سەرسەريەتى و فسق و فجوريدا ئەژين يان لەزولم و زەوردا چەندين مال و مولكى هەيە هێشتان هەر هاوار دەكا , ياخود سەير دەكەى كابرا مالێكى زۆرى هەيە كەچى زۆر تاوانبارە لەوانەش بلێت ئەمە چيە باشە الله بۆ دەيدا بەم نايدا بەمن كوفر ئەكرێى ئەلىٚ سەيرەكە الله ئەيدا بەكىٚ و نايدا بەمن نازانىٚ بخوا (والعياذ بالله) تەعليق لە الله ئەدا و رەخنە لە الله دەگرێى .

استدراج : بريتيە لەوەى كە الله تعالى پيى بەخەشى رووى لەخوا نەبوو ناوشكرى كرد لەسەرى و كوفرى كرد.

واتا خواى تعالى چۆن (ولله مثل أعلى) تۆ ئەچيت بۆ راوێك نێچيرێك ئەگريى شتێكى بۆ دا ئەنىٚ كەتۆ ئەوشتەى پىٚ ئەدەيى پێت خۆشە بخوا نەخێر ئەتەوێت راى بكێشى تابيێت بەتەلەكەوە . ئەيداتى زۆر دواتر دەيگرێى و بەرى نادا قوردەكرێى بەسريدا و لە دەعمى سەيارەدا پارچە پارچە دەبىٚ و (لا اله الا الله)ى لەبيردەچىٚ يان توشى موصيبەتێكى دەكا بەيەكجار شەرەف و ناموس و مال بەيەكجار هەموى لەناو دەبا لىٚ دەستێنێتەوە جا ئاگادارى خۆتان بن تاقيكردنەوە الله زۆر گەورەيە (أن يحفظه من متاع الدنيا

ويحول بينه وبين نعيمها وشهواتها) **الله تعالی خۆشیەكانی دونیای ناداتیٚ** (ويقيه أن يتلوث بزفرتها لألا يمرض قلبه بها وبمحبتها) **الله تعالی ئەو دلەی دەپارێزی بۆئەوەی پیس نەبێت بە جوانی و پیسایەتی دونیاوە بەرازاندنەوە جوانی دونیا گرینگی نەدا بەم بابەتە** (وقل أن يقع أعطاء دنيا نسحتها إلا استدراج من الله) **ئەلیٚ زۆربە كەمی هەیە الله بدات بەكەسێك إلا إستدراجە واتا رای دەكێشی چونكە لەناو تاواندایە دەیداتی دواتر توشی بەلاو موصیبەتی دەكا دواتر أنتقامی لیٚ ئەستێنی بەقسەی الله ی نەكردوە خۆ الله زولم لەكەس ناكا جل وعلی** (لاكراه من ومحبته لمن أعطاء) **واتا رێزی لیٚ نەناوە.**

بۆیە ئاگاداربن زۆربەی بەخشینەكان و نەبەخشینەكان نابێتە پێوەر و معیار نابێتە میزان بۆ باشی و خرا پی كەسەكە ئاگاداربن كەتۆ بلیٚ الله بەمنی دا رێزی لەمن نا بەمنی نەبەخشی رێزی لیٚ نەنام نەخێر وانیە هەمووی تاقیكردنەوەیە ,بەلاٚم لەزۆربەی پێنەدانەكاندا الله تعالی ئەو بەندەیە دەپارێزی بۆئەوەی خەریكی نەكا بەدونیاوە بۆئەوەی خەریكی عیبادەتی ئەو بیٚ چونكە قیامەتی بۆ هەلگرتوە بەهەشتێكی نەبراوەی هەتا هەتایە .

(وعن عقبة بن عامر - رضي الله عنه - عن النبي - صلى الله عليه وسلم - قال : " إذا رأيت الله عز وجل يعطي العبد من الدنيا على معاصيه ما يحب فإنما هو استدراج " . ثم تلا رسول الله صلى الله عليه وسلم : فلما نسوا ما ذكروا به فتحنا عليهم أبواب كل شيء حتى إذا فرحوا بما أوتوا أخذناهم بغتة فإذا هم مبلسون)[٤] **واتە : عوقبەی كوری عامر (رەزای خوای لیٚ بیٚ) دەفەرمووی : پێغەمبەری خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموویەتی : ئەگەر بینیت الله بەبەندەیەكی دا لەدونیاو لەخۆشیەكانی دونیا لەسەر تاوانەكانی وە ئەو كەسە تاونبارە و الله پێشی ئەدا چی پیٚ خۆشە ئەیداتیٚ بزانن ئەوە إستدراجە و راكێشانە بۆئەوەی تووشی سزادانی بكا دوای ئەم ئایەتەی خوێندەوە** (فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُم مُّبْلِسُونَ)[٥] **واتە : كاتێك كە لەیادیان چوو ئەوەی كە الله ئەوانی بیر خست بوویەوە ئایەتەكانی بۆناردبوون كەوا عیبادەتی الله بكەن ئەوان ئەوەیان لەبیرخۆیان بردەوە** (فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ)**لەدوای ئەوەی كە پشتیان لە الله و لەدینەكەی الله كرد الله دەرگای هەموو شتێكی بۆ كردنەوە پێی بەخشین** (حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا) **دلخۆش بوون بەوەی الله بەوانی داوە چەند مالم هەیە چەند مولكم هەیە !** (أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً)**لەناكاو الله بەعەزاب ئەوانی گرت** (فَإِذَا هُم مُّبْلِسُونَ) **بیٚ هیوا بوون لەبەر ئەوەشە بە ئیبلیس ئەوترێی ئیبلیس**

[٤]:رواه أحمد
[٥]:سورة الانعام اية :٤٤

چونکە بێ هیوا بووە ماناکەی بێ هیوایە هیوای نەما بە ڕەحم و مەغفیرەتی الله هیچ کاتێك هیوای نەماوە هەمووتان ئەزانن کەوا هەتا هەتاییە لە جەهەنەم بەلکو الله تعالی ڕۆژی قیامەتیشی باسکردوە کەوا ئیبلیس لەناو جەهەنەمدایە چی دەلێت واتا هیچ مەجالێکی نەماوە ئیبلیس ڕەنگە هەندێك بیربکاتەوە دەبێت تەوبە نەکا ؟! نەخێر تەواو .

مبلیس :کەسێکە کە بێ هیوایە واتا الله تعالی پێ دەلێ هیچ هیوات نەما وەکو فیرعەون هیچ هیوایەکی ما فیرعەون کە الله تعالی لەناو بەحەرکەدا خنکاندی وتیشی (لا اله الا الله) بەلام بێ هیوا بوو لەکاتی مردندا یە وسودی نیە مردنیش لەناکاوە و تواناى هیچت نامێنی .

حسن التدبير له

(فيربيه من الطفولة على أحسن نظام ويكتب الإيمان في قلبه وينور له عقله ويجتبه لمحبته ويستخلصه لعبادته ويشغل لسانه بذكره وجوارحه لخدمته.) **واتا : الله تعالى هەر لەمنداليەوە ئەو بەندەيەی پەروەردە دەکا ناهێلێت تووشی خراپەکاری ببێت زۆرجار وایە الله تعالى کەسێکی خۆش بووێ هەرلەمنداڵەوە پەروەردەی دەکا لەسەر باشترین پەروەردە پەروەردەی ئەدا تووشی ئەو خراپکارییەی ناکا کەمنداڵان تووشی ئەبن پاشان تازە پێگەیشتووە کان و پێگەیشتووەکان و تا دەگاتە کاتی مردنی ئیمان لەدلیدا ئەنووسی عقلی رۆشەن دەکاتەوە هەلی دەبژێرێ بۆخۆشەویستی خۆی پۆختەی ئەکاتەوە بۆعیبادەتی ئەوکەسە هەر لەمنداليەوە خەریکی عیبادەتی الله دەبیٚ .**

نمونە زۆر جار ئەبینین و ئەبیستین ئەلێن : سەیری فلان کەس ماشاء الله هەر لەمنداليەوە خەریکی عیبادەتە و روو لەمزگەوت و دەرسی شەرعییە ئەوە نیشانەی خۆشەویستی الله یە بۆ ئەو کەسە .

زمانی سەرقال ئەکا بە زیکری خۆی نەك زمانی سەرقال بیٚ بەزیکری کەسیتر , ئەمرۆ سەیری زمانەکان بکەن هەتا جارێك ئەلیٚ الله هەزار جاری ناوی غەیری الله دێی .

(وجوارحه لخدمته) **واتا :چوار پەلەی سەرقال دەکا بە خزمەتی خۆیەوە بەنوێژ و تاعەت و عیبادەتەوە وە بەگوێرایەلی الله تبارك وتعالى .**

الرفق

ئەگەر الله تعالی بەندەیەکی خۆش بوێی ئەو بەندەیەی نەرم و نیان ئەکا .
مەبەست پێ ئەوەیە کەوا ئینسانێکی نەرم و نیان ئەبێ و لەئیش و کارەکانیدا دوور دەبێ لە توورەی و گرژی , بەس ئاگاداربن کە نەرم و نیان بوو مانای ئەوە نیە کەوا دین بە شلرەوی وەربگرێی وای لێ بکا ئەگەر کەسانێك سنوری الله یان شکاند ئەو هەر بێ دەنگ بێ یانی لە سروشتی خۆیدا کەسێکی نەرم و نیانە ئێستا کەسی واهەیە لە هەر لە سروشتی خۆیدا کەسێکی تورەیە هەر قسەی لەگەل بکەی وەك فیشەك بەرووت بەرزدەبێتەوە , شەخصیش هەیە رێك و پێکە بەلام مانای ئەوەیە نیە کە رێك و پێك و نەرم نیانە دەست درێژی لەسەر مال و خێزانی بکرێی وە تەعدا لە الله و پێغەمبەرەکەی بکرێی هەر نەرم و نیان بێ پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) وانەبوو ئەگەر سنوری الله بشکێنرابایە زۆر بێ تاقەت دەبوو .
جابری کوری عبدالله (رەزای خوای لێ بێ) دەفەرمووی : پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) دەفەرمووی : (إن الله إڎا أحب أهل بیت أدخل علیهم الرفق)[٦] واتە : الله ئەگەر بنەمالەیەکی خۆش ویست (سەیربکەن لەم حەدیسەدا الله تعالی سیفەتی خۆشەویستی هەیە بۆ ئەو بنەمالەیەی کەوا ئەگەر خۆشی بوێی رفق و نەرم ونیانی دەخاتە نێوانیانەوە)مال و مندال هەیە تورە و توندە هەمووی ئەو لەو ئەدا ئەو لەو تورە دەبێ پیاو ئەلێ تاقەتم نەماوە و دەر ئەچێ لەمال ئەلێ ئەو رۆژەم خۆشە کە لەمال نەبووم ئەوە مال و مندال نیە ئەوە کە الله تعالی خێری ئەو کەسەی ویستوە , مال و منداڵیش هەیە کە حەزدەکەی لە مال دەرنەچیت

: [٦] صحیح الجامع ١٧٠٤

القبول في الأرض

الله تعالى وا لەو بەندەيە دەكا كەوا لەسەر زەويدا لەدلى موسلمانانددا جێگاى ببێتەوە بۆيە وتمان هەمووى خەلكى نا چونكە ئينسانى بە تەقوا و بەئيمان بەزۆرى لە خەلكى منافق و كافرو يەهودى و نەصرا و موشريك جێگاى نابێتەوە حەز دەكەن ئەو ئينسانە ئيمانداره نەمێنى ئەوەتا چەندەها پێغەمبەر كوژراوە پێغەمبەران باشترين كەسن ياخود چەندەها پياو چاك و صالحين كوژراون چوار خەليفەى هەبوو پێغەمبەر لەدواى خۆيى (صلى الله عليه وسلم) سىٚ يانى شەهيد كرا . كەواتە لەدلى پياو چاكاندا خۆشە ويستن.

بۆ نمونە ئەلىٚ كاكە وەزنى ئەم پياوە چۆنە لەناو گەرەكەكەيدا ئەلىٚ هەمووى رقى لىٚ يەتى ياخود ئەلىٚ هەمووى خۆشى ئەوێى , با سەيرى ئەو هەمووە بكەين بزانين كێن ؟ بەچ پێوەرێك ئەو كەسەيان خۆش دەوێى ئەلێن ئەوەندەى حەز لەگۆرانى و مۆسيقايە ئەوە كەسێكى زۆر باشە ئەمە !! هەموومان خۆشمان ئەوێى ! ئەوەندەى حەز لە زينا و ئافرەت و تێكەلاوى ئارەق خواردنەوە گالتە و گەپ هەيە بۆيە خۆشمان دەوێى ئەمە قبول نيە لەسەر زەوى بەلكو ئەمە توورەى و غەزەبە .

بەس كاتێك ئەلىٚ فلان كەس ئەلێن الحمدلله زۆر رێك و پێكە دەست پاك و چاوپاك نمەى نابيستى لەگەرەكەكەدا ماشاء الله زەرى بۆ كەس نيە ئيماندار نوێژى خۆى ئەكا مال و مندالى زۆر رێك و پێك .

كەچى زۆر كەس هەيە ئەلىٚ ئەمە وشكە ئەمە چيە ئەوە ئەلىٚ ئينسانێكى كۆمەلايەتى نيە ئەمە كۆمەلايەتى ئەوەيە دەبى خيزانەكەت رووت بىٚ و رەشبەلك و شايى بكەيت و گۆرانى بلێت و تێكەلاو بى و خێزانت تێكەلى خەلكى بكەى بەدلى ئەم خەلكە ئەبىٚ لەگەل هەموومان هەموو بى , ئەو ها نابىٚ بەم شێوەيە .

بۆيە ئەلىٚ (قبول القلوب له بالمحبة والميل إليه والرضا عنه والثناء عليه)كەسانى پياو چاك كەسانى لەالله ترس لىٚ رازين .

ئەبوو هورەيرە (رەزاى خواى لىٚ بىٚ) ئەفەرمووى : پێغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموويەتى (إن الله إذا أحب عبداً دعا جبريل فقال إني أحب فلاناً فأحبه)ئەگەر الله تعالى بەندەيەك لەبەندەكانى خۆش ويست (وتمان الله لەئاسمانە لەسەرووى عەرشەوەيە)دواتر جوبرائيل و مەلائيكەى أعلى و ئەوانيتر ئەمانە هەمووى لە ئاسمانن ئەمانە پێيان ئەوترى بەندە صالحەكان كە لەئاسمانن جا ئاگادارين لەئاسمان بەندەى الله هەيە وە لە زەويەكى بچوكى وەكو دەنكە نيسكێكە ئەم هەموو خەلكەش هەيە بەلام

ئەم هەموو خەلکە چیە لەچاو ئەو هەموو مەلائیکە کە الله تعالی هەیەتی ئەفەرمووی هیچ ئاسمانێك نیە لەئاسمانەکان بستێك نابینێتەوە مەلائیکەی تێدا نەبێ ژمارەی ئەوان زۆر زۆرترە (وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ)[٧] **تەنها الله ئەزانی جوندیەکانی چەندە . ئەلێ کاتێك الله تعالی بەندەیەك لە بەندەکانی سەر زەوی خۆش ویست بانگ لە جوبرائیل دەکا** (جبريل فقال إني أحب فلاناً فأحبه) **ناوی ئەبا من فلان کەسم خۆش ئەوێی تۆش خۆشت بوێی ئەی جوبرائیل** (قال فيحبه جبريل)**جوبرائیل ئەلێ مادەم تۆ خۆشت ئەوێی منیش خۆشم ئەوێی** (ثم ينادي في السماء فيقول إن الله يحب فلاناً فأحبوه)**جوبرائیل بانگ ئەکا لەئاسمانەکاندا ئەلێ ئەهلی ئاسمانەکان گوێبگرن الله تعالی فلان کەسی خۆش دەوێی ئێوەش خۆشتان بوێی** (فيحبه أهل السماء) **ئەهلی ئاسمان هەموویان خۆشیان دەوی بزانە ناوت هەیە ئاگاداربە هەموومان ناومان هەیە لەم ئاسمانە خراپ کارەکانیش ناویان هەیە لە ئاسمان** (ثم يوضع له القبول في الأرض)**دواتر الله تعالی دلی خەلکی رائەکێشی و خۆشەویستی خەلکی بۆیی رادەکێشی خەلکی لێ رازی دەبن وەك وتمان خەلکی باش**).[٨]

ئەبو هویرەیرە (رەزای خوای لێ بێ)دەفەرمووی : پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم فەرموویەتی :(وَإِذَا أَبْغَضَ عَبْدًا دَعَا جِبْرِيلَ فَيَقُولُ إِنِّي أُبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضْهُ قَالَ فَيُبْغِضُهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضُوهُ قَالَ فَيُبْغِضُونَهُ ثُمَّ تُوضَعُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي الْأَرْضِ)[٩] **واتە :ئەگەر الله رقی لە بەندەیەبێ (ئەمەش یەکێکی ترە لە سیفەتەکانی الله کە شایستەیە بەخۆی و نازانین چۆنە !)** (دَعَا جِبْرِيلَ فَيَقُولُ إِنِّي أُبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضْه)**الله تعالی دەفەرمووێی : جوبرائیل من رقم لە فلان کەسە تۆش رقت لێ بێ (ئەی خاك بەسەر ئەو کەسەی الله و جوبرائیل و ئەهلی ئاسمان رقیان لێ بێ ئەهلی سەر زەوی هەمووی رقی لێ دەبێ**) (قَالَ فَيُبْغِضُهُ جِبْرِيلُ)**ئینجا جوبرائیل رقی لێ دەبێ (ئەلێ منیش رقم لێ یەتی مادەم تۆش رقت لێ یەتی**) (ثُمَّ يُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ) **دوای بانگ لەئەهلی ئاسمانەکان ئەکا** (إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضُوهُ)**الله رقی لە فلان کەسە هەمووتان رقتان لێ بێ** (ثُمَّ تُوضَعُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي الْأَرْضِ) **دواتر لەسەر زەوی ولەلای موسلمانان و موحیدان ئەوانیش رقیان لێ دەبێ** .

پرسیارێك ئەکەین : ئایا الله و جوبرائیل و مەلائیکەتەکان وئەهلی ئاسمان و زەوی و موسلمانەکان تۆی خۆش بوێی باشترێکە یاخود ئەهلی فجور و فاسق و کافرانی سەرزەوی ؟! وە بە پێچەوانەشەوە ؟

[٧]:سورة المدثر اية :٣١
[٨]:رواه البخاري
[٩]:رواه مسلم

ئەمرۆ ئەگەر تۆ بێت و دەست بدەیتە ئیسلام دەست پاك و چاو پاك و رێك و پێك بیت ئەلێن نەخێر كاكە ئەوانە موسلمانن و خۆشتان نەوێی ئەمە خەتەرن و ترسناكن ئەمانە لەبەر ئەوەی چاوپاك و دەست پاكە زینا ناكا وعەرق ناخوا بەس ئەلێ الله خوامە ئەوە با رقمان لێ بێ خەلك ناوێرێی بچی بەلایدا , بەلام ئەگەر دوایێ پیس و جەرد و دز و پیاو خراپ بێ برۆ هەزار واستەی لەلا بكە دەستی ئەروا خەلك رێزی لێ دەگرن , ئاگاداری ئەم حەدیسە بن و لەلای الله خۆتان خۆشە ویست بكەن لەلای ئەهلی ئاسمان ترسی ئەوەتان هەبێ الله رقی لێتان بێ ئەهلی ئاسمان رقی لێتان بێ .

ئەبو هورەیرە (رەزای خوای لێ بێ) دەفەرمووێی : پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) فەرموویەتی : (ما من عبد إلا وله صيت في السماء)[10] **واتە : هیچ بەندەیەك نیە إلا دەنگۆی هەیە لە ئاسمان بەچاك یاخود بەخراپ باسی هەیە هەموو كەسێك هەموومان باسمان هەیە .**

ئایا ئەم دونیایە بەهەوەنتە ئەروا ؟؟ بەبێ مراقە بە بروا ؟! هیچ شارێك و ولاتێكتان بینیوە بەبێ چاودێرو مراقەبە بڕوا بەرێوە ئێستا ئەمرۆ خەلك لەمالەكەی خۆشیدا ئەترسێت ئەلێ نەكا بەواستەی مۆبایلەكەم قسەكانم نەقل بكا بەواستەی قەمەر صناعی گوێگرن لەخەلكا لەوە ئەترسێن بەس لە الله و مەلائیكەتەكانی الله ناترسێن كە لەسەرمانن و ئەینوسن ئەلێ إلا دەنگۆتان هەیە لە ئاسمان بەباش یاخود بەخراپ .

پاشان حەدیسەكەی تەواو ئەكا و ئەلێ (فإن كان صيته في السماء حسنا وضع في الأرض وإن كان صيته في السماء سيئا وضع في الأرض)[11] **واتە : ئەگەر دەنگۆت باشبێ لە ئاسمان الله تعالی لەزەویشدا باشت بۆ ئەكا ئەگەر دەنگۆت خراپ بێ خراپت بۆ دەكا .**

ئەبوزەر (رەزای خوای لێ بێ) دەفەرمووێی (قال قيل لرسول الله صلى الله عليه وسلم " أرأيت الرجل يعمل العمل من الخير ويحمده الناس (وفي رواية ويحبه الناس عليه) قال تلك عاجل بشرى المؤمن)[12]**واتە : وتی ئەی پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) ئەبینی پیاوێك كاری باشە ئەكا خەلك سوپاسی ئەكا خەلك پێ خۆشە خەلك دەست خۆشی لێ دەكا ئایا ئەمە دەچێتە قالبی ریاء وسمعەوە ؟! پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) فەرمووی : نەخێر الله تعالی موژدە ئەدا بەهەمووكەسێك لەكاتی مردنیدا بەس ئەم موژدەی بۆ پێش خستووە ئەمە موژدەیە موژدە واتا ئەو خەلكش لێ رازییە وئەو خەلكش خۆشی ئەوێی كەدەست خۆشی لێ دەكەن چونكە ئەم كەسە لە ئەصلدا مەبەستی پێ ریاء وسمع نیە كە ئەو**

[10]: صحيح الجامع٥٧٣٢
[11]: صحيح الجامع٥٧٣٢
[12]: وروى مسلم (٢٦٤٢(

کەسە کاری باش دەکا خۆ خەلك پێ ناخۆش نیە ئەوەشی پێ ناخۆش بێ فیترەیەکی زۆر قەبیح و ناشرینی هەیە .

بتلیه

تاقیکردنەوە و تووشبون بەبەلا و موصیبەت لە کوشتن و نەخۆشی و نەبون ئەم حالەتانە .

ئەنەسی کوری مالك (رەزای خوای لێ بێ) **دەفەرموی** : (إن عظم الجزاء مع عظم البلاء)[13] **واتە : گەورەترین پاداشتی الله لەگەل گەورەترین نارەحەتیەکان و ناخۆشیەکانی زەویدایە بۆ بەندە موسلمانەکان , چەندێك تووشی نارەحەتی ببیت لەدین و لەدونیادا لەجەست و مال و مندال دا الله تعالی ئەوەندە ئەجرت ئەداتەوە ,وە** ((وإن الله إذا أحب قوما ابتلاهم) **ئەگەر الله قەومێکی خۆش ویست (ئاگاداربە کاتێك پیاوێك یاخود کەسێك تووشی ناخۆشیەك دەبێ ئەلێ خوایە تۆ بۆ رقت لەمن بوو ! خوایە من چیم کرد تۆ ئەوەت بەسەر من هێنا خوایە تۆ بۆ منت وا لێ کردبۆ کەسانیترت وا لێ نەکرد بۆکافرەکانت والێ نەکرد ئاخر تۆ نازانێ تۆ نەهاتووی دیراسەی دینەکەی خۆت بکەی ئەوەتا پێت ئەلێ ئەگەر الله بەندەیەکی خۆی خۆش ویست توشی بەلاو موصیبەتی ئەکا داوی ئەکا بەداوی نەخۆشی و مردن و کوشتن و بەلای زۆرترەوە بەنارەحەتیەکانی رۆژگار بەتاییەتی لەسەر دینەکەی** (فمن رضى فله الرضا ومن سخط فله السخط)[14] **هەر کەسێك رازی بێ بەو بەشەی الله ئەوە الله لێ رازییە هەرکەسێکیش رقی هەلسێ الله تعالی رقێ لێ هەلدەستێ تۆ تووشی بەلاکە دەبێ و الله رقیشی لێ هەلدەستی چارمان نیە ئێمە عەبدین ئەبێ بزانین کەوا الله خۆشی ئێمەی ویستووە الله چاکەی ئێمەی ویستوە کە توشی ئەوەی کردووین تۆش لەو حالەتەدا ئەلێ الله رازیم بەبەشت .**

سەیرکە الله تعالی چی دەفەرمووێ کە زۆربەی زۆری خەلکی دەیلێتەوە بەبێ ئەوەی ماناکەشی بزانی (إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّـا إِلَيْهِ رَاجعون)[15] **ئەلی ئەگەر موصیبەتت بەسەردا هات چی بلێ واتا ئێمە بەندەی الله ین چیمان بەسەردا ئەهێنی با بهێنی بۆمان نیە قسە بکەین ئێمە بەندەی الله ین وە بۆلای ئەویش دەگەرێنەوە کێ**

[13]:صحيح الجامع :٢١١٠
[14]: صحيح الجامع :٢١١٠
[15]:سورة البقرة اية :١٥٦

هەيە ئەو مانای لەخەيالدا بیّ لەو کاتەدا(إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ)[16] **من بەندەی خەلك نيم من بەندەی الله م چيم بەسەر دەهيّنی ئەوە مشيئەتی خۆيەتی من بۆ لای ئەو دەگەريّمەوە پاداشت و سزا هەر بۆ ئەوە ئەگەر رازييم پاداشت هەيە ئەگەر نارازييم سزا هەيە .**

(فيبتليه بأنواع البلاء حتى يمحصه من الذنوب)**ئەلیّ الله تعالی ئەوەندە تووشی بەلای ئەکا هەتا لەگوناهەکانی پاکی دەکاتەوە .**

بۆيە علماء يان ئەگەر تووشی بەلاو بوونايە ئەوەئەيانوت خاك بەسەرمان ديارە الله منی خۆش ناويّی ئەيەويّی هەروا بەلەش ساغی برۆمەوە بۆلای و لەويّی ليّم بسيّنيّتەوە .

(وفرغ قلوبهم من الاشتغال بالدنيا غيرةً عليهم أن يقعوا فيما يضرهم في الآخرة)**الله حەز ناکا لە ئاخيرەتدا تووشی نارەحەتی و ناخۆشی بين ئەلیّ با لەدونيدا هەموو سزاکەی خۆيی وەربگريّی ياخود ئەو گوناهانەی کەوا کردوويانە بەهۆی ئەم بەلايانەوە با پاکی بکەمەوە بۆ ئەوەی بەبیّ گوناه بيّتەوە بۆلای من .**

الله تعالی دەفەرمووی (وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ)[17] **واتە : لنبلونكم واتا (لنختبرنكم)ئيّمە ئيّوە تاقی دەکەينەوە هەتا بزانين کیّ تیّ دەکۆشیّ لە پيّناوی ئيّمەدا کیّ صەبر دەگريّی لەسەر ئازارەکان خۆ الله تعالی کاتيّك نارەحەتيکت بەسەردا ئەهيّنی خۆ خۆشی لەوە نابينی و بەتۆ خۆش حال بیّ تاقيت دەکاتەوە تۆ ئينسانی دروست بووی تۆی دروست کردوە تاوەکو تۆ تووشی خۆشی و ناخۆشی بکا لەهەردوو حالەتدا دەبیّ تۆ صابر و شاکر بی** (وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ) **واتا (نختبر أعمالكم)ئەبیّ بزانين و تاقيتان بکەينەوە بزانين ئيشەکانتان چۆن ئەروا .**

(**الْفُضَيْلُ بْنُ عِيَاضٍ** : يقول ذات ليلة وهو يقرأ سورة محمد ويبكي ويردد هذه الآية : (ولنبلونكم حتى نعلم المجاهدين منكم والصابرين ونبلو أخباركم)[18] **ئەم پياوە بەريّزە دەگريا کە ئەم ئايەتەی دەخويّندەوە نەك وەك ئيّمە بەسەريدا برۆين و کە نازانين ماناکەشی چيە! داواتان لیّ ئەکەم کە قورئان دەخويّنن داوای ماناکەی بکەن هەر مەرۆن بەسەريدا ئەو ئايەتەی دەخويندەوە و ئەگريا ئەيوت** (وجعل يقول : ونبلو أخباركم ، ويردد : وتبلو أخبارنا ! إن بلوت أخبارنا فضحتنا وهتكت أستارنا ، إنك إن

[16]:سورة البقرة اية :١٥٦
[17]:سورة محمد اية : ٣١
[18]: الكتب » حلية الأولياء لأبي نعيم «الفُضَيْلُ بْنُ عِيَاضٍ

بلوت أخبارنا أهلكتنا وعذبتنا ، ويبكي " .)[19] خوايه تاقى مان مەكەوە ئەگەر تاقيمان بكەيتەوە والله ئەدرۆين و دەرناچين كێ هەيە لەتاقيكردنەوەدا بەزۆرى دەرچوو بێت كێ هەيە ژنەكە ى و مال و مندالى مردبێ وتبێتى (إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ)[20] دەى هەلسن كاكە باكفنى بكەين و نوێژى لەسەر بكەين با بچينەوە سەر ئيش و كارەكانمان و رازين بەوەى لەلايەن الله وە بۆمان هاتووە ئەو قيژە و قارە لەكێ ئەبينن ! ئەمە إبتلاء و تاقيكردنەوەيە دەبێ صەبرت هەبێ لەسەرى هەموو شتێك بروا لەگەليدا ئەبێ بەصەبر لەگەلى برۆيت پێغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) كاتێك كە كورەكەى مرد چاوى فرمێسكى لێوە هات بەس هاوارو قيژە قيژى نەكرد وتيان ئەوە تۆش ئەگرى فەرمووى ئەوە رەحمەتە مەنعى گريانى رەحمەت ناكرێ بەس ئەو قيژە و تەعزيەدانانە ئەو هەموو خيمە و عاقەيە هەمووشى بۆ خەلك و سمع و رياء يەسەرەراى نادروستيەكەى ئەمەى ناوێى الله تعالى بۆيە لەكاتى تاقيكردنەوەكاندا كەم كەس دەردەچێ ئاگادارين .

سەعد (رەزاى خواى لێ بێ) دەفەرمووى : بە پێغەمبەرى خوام وت (صلى الله عليه وسلم) (أَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ بَلاءً)كێ لەهەموو كەسێك زياتر تووشى بەلا دەبێ (قَالَ : الأَنْبِيَاءُ) فەرمووى : لە پێش هخەموويانەوە پێغەمبەران ,بەقيساى ئێمە بێ دەبێ ئەوان لەخۆشترين ژياندا بووبن بەس وانيە لەهەموو كەسێك زياتر تووشى بەلا بوون صەلات و سەلامى الله يان لێ بێ (ثُم الأَمْثَلُ فَالأَمْثَلُ)دواى كێ باشتر بێ كێ باشتر بێ كێ لەدينەكەيدا باشتر بێ لەهەموو كەس زياتر بەلا ئەبينى (فَيُبْتَلَى الرَّجُلُ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ)هەموو كەسێك بە پێ دينەكەى خۆيى تاقيدەكرێتەوە (فَإِنْ كَانَ دِينُهُ صُلْبًا اشْتَدَّ بَلاؤُهُ , وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ ابْتُلِيَ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ) دينەكەت چەند توند و تۆل و باشبێ (صلب واتا توند و تۆل و قەولى ئەلێن كاكە دين بە توندى مەگەرە بەفشە بيگرە نابێ بەلكو ئەبێ بە توند و تۆلى و قەيميەوە بيگرى هەركەسێك ئەگەر لەدائيرە ئەگەر فەرمانبەر بێت ئيشەكەى بە فشە بكا ناتوانى ئەى بۆ دينى الله بەفشە بگيرى !)ئەگەر دينەكەى بە توند و تۆلى وقايمەيەوە گرت ئالەو كاتەدا تاقيكردنەوەى و نارەحەتيەكانى الله زۆر دێنە خوارەوە (فَمَا يَبْرَحُ الْبَلاءُ بِالْعَبْدِ حَتَّى يَتْرُكَهُ يَمْشِي عَلَى الأَرْضِ مَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ)[21] هەتا ئەو كابرايە ئەوەندە بەلايەى بۆ دێى ئەوەندەى بۆدێى هيچ گوناهى پێوە نامێنى ئەچێتەوە بۆلاى الله بە پاكى . بە پاكى بچينەوە بۆلاى الله باشترە يان بەچەندەها كۆلە گوناه , وە ئێمە لێرەدا داوا لە الله دەكەين كەوا بەرەحمەتى خۆيى پاكمان بكاتەوە توشى ئەزيەت و ئازار و

[19]: الكتب » حلية الأولياء لأبي نعيم «الْفُضَيْلُ بْنُ عِيَاضٍ
[20]:سورة البقرة اية :١٥٦
[21]: روى الترمذي (٢٣٩٨(

نارەحەتیمان مەکە دوعا دەکەین و بۆمان هەیە دوعا بکەین بەس کە الله بەسەریدا باراندی لەنارەحەتیەکان سوپاسی بکە .

ئەبو سەعید دەفەرموێی (دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صلَّى الله عليه وسلم، وَهُوَ يُوعَكُ.) **یوعك واتا** (**وهو محمون**)**ئەلی چوم بۆ لای پێغەمبەری خوا تایەکی زۆر گەرمی لیٚ هاتبوو** (**صلی الله علیه وسلم**) (فَوَضَعْتُ يَدِي عَلَيْهِ. فَوَجَدْتُ حَرَّةً بَيْنَ يَدَيَّ، فَوْقَ اللِّحَافِ) **کە دەستم خستە سەری لەژێر لیفەکەی گەرمای لاشەی پێغەمبەری خوا** (**صلی الله علیه وسلم**) **بەر لاشەم ئەکەوت ئەوەندە تایەکی بەهێزی لیٚ هاتبوو** (فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ! مَاأَشَدَّهَا عَلَيْكَ!)**وتم ئەی پێغەمبەری خوا** ((يُضَعَّفُ لَنَا الْبَلاَءُ وَيُضَعَّفُ لَنَا الأَجْرُ) **بەلامان بۆ چەند قات دەکرێتەوە بۆئەوەی ئەجرمان بۆ چەند قات بکرێتەوە** (قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ! أَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ بَلاَ)**فەرمووی ئەی پێغەمبەری خوا** (**صلی الله علیه وسلم**) **کی لە خەلکی زیاتر نارەحەتی و بەلای بۆ دیٚتە خواری ؟** (قَالَ (الأَنْبِيَاءُ)**وتی پێغەمبەران** (قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ! ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ (ثُمَّ الصَّالِحُونَ.)**وتم ئەی پێغەمبەری خوا** (**صلی الله علیه وسلم**) **دوای ئەوان کیٚ وتی : پیاو چاکان** (وَإِنْ كَانَ أَحَدُهُمْ لَيَفْرَحُ بِالْبَلاَءِ كَمَا يَفْرَحُ أَحَدُكُمْ بِالرَّخَاءِ)**ئالەو پێغەمبەر و پیاو چاکانە ئەوەندە خۆشحالن بەو بەلایانە بۆیان دیٚی ئیٚوە چەند خۆشحالن بەوەی توشی خۆشیەك دەبن کاتیٚك کەتۆ خانویٚك دەکریٚی یاخود ژن دەهیٚنی ئەگەر قازا نجیٚکی باش بکەی بەس ئەمان بە پیٚچەوانەوەی بەناخۆشیەکان دلخۆش دەبن .**

الموت على عمل صالح

واتا عاقیبەت خێرت دەكا لەسەر كارێك و عیبادەتێكی باش تۆ ئەمرێنێت   واتا لەو كاتەی كە تۆ ئەمرێی لە عیبادەتێكدا ئەمریی جا هەر عیبادەتێك بێ بۆ الله یان لە زكرێكدا نەك الله پەنامان بدا لە زینا و ئارەق خۆریی وخرا پەكاری كوفرو بیدیندا .

ئینسانی موسلمان كە لە رۆژانی جومعەدا ئەمریی ئەپیاریزی لە فیتنەی گۆر .

(عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَمِقِ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ- ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ : إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا عَسَّلَهُ .؛ قَالُوا : يَا رَسُولَ اللهِ ، وَ مَا عَسَّلُهُ ؟ ، قَالَ : يَفْتَحُ لَهُ عَمَلاً صَالِحًا بَيْنَ يَدَيْ مَوْتِهِ ، حَتَّى يَرْضَى عَنْهُ مَنْ حَوْلَهُ)[٢٢] واتە عمری كوری حەمەق (رەزای خوای لیٚ بیٚ) دەفەرمووی پێغەمبەری خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموویەتی : ئەگەر الله بەندەیەكی خۆش بوێت الله تعالى باسی باشەی دەخاتە ناو خەلكی وتیان واتای چی كە باسی باشەی دەخاتە ناو خەلكی ؟؛ فەرمووی : الله تعالى مۆفەقی دەكا لەسەر عەمەلێكی باش لەسەر ئەو عیبادەتە ئەمرێی لە پێش دەستی رۆح هەركێشانەرەكەدا بینیومانە الحمدلله زۆركەس لەكاتی مردندا لەسوجەدا بوون یاخود لەجیهاد دا بوون یان لەزیكردا .

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

[٢٢]. أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ فِي "المُسْنَدِ" (٢١٩٩٩/٥)